

Отже, незважаючи на кількість подібних ситуацій, які виникають під час та за результатами розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із незаконним обігом зброї, – Закону про зброю в Україні наразі нема, і це звичайно, негативно впливає на процес як притягнення осіб до кримінальної відповідальності, так і на призначення покарання, в тому числі на нормативне обґрунтування останнього. Віримо, що Закону про зброю бути, він зараз на часі.

Література:

1. Про продовження строку дії дозволів у сфері обігу зброї, пристроїв та вибухових матеріалів під час дії воєнного стану в Україні : Наказ М-ва внутр. справ України від 18.03.2022 р. № 195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0345-22#Text> (дата звернення: 16.02.2024).

2. Про затвердження Положення про дозвільну систему : Постанова Каб. Міністрів України від 12.10.1992 р. № 576 : станом на 19 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п#Text> (дата звернення: 16.02.2024).

3. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення: 16.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-56>

SOME ISSUES OF QUALIFICATION OF CRIMINAL OFFENSES RELATED TO WEAPONS

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВOPУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ ЗБРОЄЮ

Bukin M. P.

*PhD in Law, Associate Professor,
National University of Civil Protection
of Ukraine*

Букін М. П.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Національний університет цивільного
захисту України*

На підставі інформації, що міститься у засобах масової інформації та повідомлень з боку представників правоохоронних органів, спостерігається тенденція до протиправного використання вогнепальної зброї, як з боку осіб, які мають право на володіння такими предметами, так і з боку осіб, які не мають відповідного права. Вико-

ристання вогнепальної зброї відбувається при побутових конфліктах, при вчиненні хуліганських діянь та в інших випадках.

Одним із важливих питань, яке виникає у практиці правоохоронних органів та судів, є питання про розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень, пов'язаних з використанням зброї і передбачених статтями 262-264 і статтею 257 ККУ. Це перш за все важливо в контексті призначення правильної міри покарання за дані правопорушення.

Предметом цих злочинів є зброя, а саме вогнепальна зброя, бойові припаси, вибухові речовини, вибухові пристрої, радіоактивні матеріали, кинджали, фінські ножі, кастети чи інша холодна зброя. Характерною ознакою зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв та радіоактивних матеріалів є їх призначення – ураження живої цілі, знищення чи пошкодження оточуючого середовища. Вони можуть бути як саморобними, так і виготовленими промисловим способом [1].

Вогнепальна зброя – ствольна зброя, яка призначена для ураження цілей кулями або снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями куль несмертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металюного заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані. Холодна зброя – предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння шляхом безпосередньої дії тяжких (небезпечних для життя в момент спричинення) і смертельних тілесних ушкоджень, дія яких ґрунтується на використанні м'язової сили людини [2].

Потрібно зазначити, що ст. 262 і ч.1 ст. 263 відрізняються від ст. 263¹ та ст. 264 виключенням із предмета злочину мисливської гладкоствольної зброї. До мисливської вогнепальної зброї належать: мисливські гвинтівки, карабіни та штуцери, гладкоствольні рушницї, гладкоствольні рушницї із свердловиною "парадокс" з нарізами 100–140 мм на початку або в кінці ствола, мисливські рушницї зі свердловиною "сюпра", комбіновані рушницї, що мають поряд з гладкими і нарізні стволи [2].

Склади даних злочинів відрізняються передусім об'єктивною стороною. Згідно ст. 262 ККУ до діянь, які вважаються кримінально караними належать викрадення, привласнення, вимагання й заволодіння зазначеними предметами шляхом шахрайства. Об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 263, є незаконне носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передба-

ченого законом дозволу, а також незаконне носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї. Об'єктивною стороною злочину, передбаченого ст. 263¹, є незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. А ст. 264 має матеріальний склад злочину, оскільки передбачає кримінальну відповідальність за недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів, якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки. Окрім того, злочин, передбачений цією статтею, характеризується лише необережною формою вини у вигляді злочинної самовпевненості або злочинної недбалості.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони бандитизму (ст. 257) є озброєність. Цікаво, що озброєність є конститутивною ознакою бандитизму, в такому випадку виникає питання, чи потрібна додаткова кваліфікація ще й за ст.ст. 263 чи 263-1 КК України у разі незаконного поводження з вогнепальною зброєю членами банди? Пленум Верховного Суду України у своїх постановках висловив різні позиції з цього приводу. Так, у другому абзаці п. 26 постанови від 26 квітня 2002 року № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» суд вказав, що за сукупністю злочинів, передбачених ст. 257 і ст. 262 або ч. 1 ст. 263 КК України, належить кваліфікувати незаконне заволодіння чи незаконне придбання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв або радіоактивних матеріалів, вчинені з метою організації банди чи використання цих предметів членами вже існуючої банди [1].

У постанові від 23 грудня 2005 року № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» в другому абзаці п. 21 суд зазначає, що дії учасників банди, які пов'язані з незаконним носінням, зберіганням, ремонтом та передачею (один одному) предметів, якими вона озброєна, є складовими елементами бандитизму і додаткової кваліфікації за ст. 263 КК України не потребують. Додаткову кваліфікацію одержують тільки ті дії, які полягають у незаконному заволодінні вогнепальною зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями, їх придбанні, виготовленні, ремонті, вчинені з метою організації банди, а також аналогічні дії учасників уже існуючої банди чи збут останніми зазначених предметів й кваліфікуються за сукупністю злочинів, передбачених ст. 257 і ст. 262 або ч. 1 чи ч. 2 ст. 263 КК України [3].

Серед науковців лунають пропозиції, що з урахуванням сучасних реалій життя, передусім наявності законних підстав для володіння не тільки гладкоствольною мисливською, а й нарізною зброєю, а також нагородною вогнепальною зброєю, потрібно оцінювати як сукупність злочинів організацію озброєної банди. Такі дії слід кваліфікувати за ст. 257 та ст. 263 чи ст. 263-1 КК України відповідно. В іншому випадку одержать однакову кримінально-правову оцінку дії членів банди, які, вживаючи заходи для приховування злочинної діяльності, одержують дозвіл на законних підставах володіти зброєю, та тих, які ігнорують це [4]. Приєднуємося до такої позиції й вважаємо за потрібне надавати подвійну кваліфікацію за наявності всіх необхідних ознак складу бандитизму та злочинів пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю.

Таким чином, при кваліфікації кримінальних правопорушень пов'язаних із використанням зброї необхідно в першу чергу встановити об'єктивну сторону протиправного діяння, а саме, які конкретно дії, пов'язані зі зброєю, вчинила особа всупереч законодавству України. Також треба враховувати можливість подвійної кваліфікації, якщо наявні ознаки об'єктивної сторони різних складів кримінальних правопорушень, пов'язаних зі зброєю.

Література:

1. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 3 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02> (дата звернення: 09.03.2024).

2. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.98 № 622. *База даних «Законодавство України»*. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text> (дата звернення: 09.03.2024).

3. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: постановою Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 № 13 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text> (дата звернення: 09.03.2024).

4. Книженко О. Кваліфікація злочинів, що вчиняються з використанням вогнепальної зброї, бойових припасів чи вибухових речовин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2017. № 1. – С. 70–74. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_1_12 (дата звернення: 09.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-7>

**STATUTORY REGULATION OF THE PROCEDURE
FOR CARRYING, USING, AND STORING REGULAR, AWARD,
SPORTS, TRAUMATIC, AND HUNTING WEAPONS**

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ
НОСІННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ І ЗБЕРІГАННЯ ШТАТНОЇ,
НАГОРОДНОЇ, СПОРТИВНОЇ, ТРАВМАТИЧНОЇ
ТА МИСЛИВСЬКОЇ ЗБРОЇ**

Zubtsov O. O.

Scientific Institute of Public Law

Зубцов О. О.

Науково-дослідний

інститут публічного права

Нагородна зброя, символ військової мужності та відзнаки за заслуги, має особливе місце в культурі багатьох народів, включаючи Україну. Проте, використання і обіг нагородної зброї пов'язані з певними ризиками, такими як можливість зловживання та незаконне використання. У зв'язку з цим, правове регулювання обігу нагородної зброї в Україні відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки, дотримання законності та запобіганні недозволенім діям.

В Україні, як і в багатьох інших країнах, нагородна зброя має важливе історичне, культурне і символічне значення. Проте, з поширенням нових технологій і зростанням загроз безпеці, правове регулювання обігу нагородної зброї стає сферою постійних змін і адаптацій. У зв'язку із цим постійно виникає необхідність у обговоренні нових